

jemnosti, posebno nepremakljivim češkim sobojevnikom. Res je sicer, da bi tako sijajnega uspeha ne bili dosegli, da ni posegla vmes srečna konstelacija. Nemški klerikalci so se deloma pridružili Nemcem, deloma so zapustili dvorano, trije pa so celo glasovali s Slovenci. Jeziček na tehničarji pa so bili Italijani, ki so glasovali proti Stürgkhovi resoluciji, ne morda iz ljubezni in pravičnosti do Slovencev, temuč iz gologlega maščevanja, ker niso hoteli Nemci glasovati za premeštevitev hrvaške gimnazije iz Pazina. To so tudi izjavili pred glasovanjem po svojem zastopniku Rizziju, češ, da bi jih bili imeli Nemci popolnoma zase, da so postavili na glasovanje obenem pazinsko in celjsko gimnazijo. Glasovali so tedaj nemški klerikalci in Italijani — kakor jim je ravno kazalo.

Pred glasovanjem je govoril še enkrat naučni minister Hartel o srednjem šolstvu. Povedal je, da je mogoče le sukcesivno izvrševati želje glede novih srednjih šol. V ministrstvu leži sedaj 47 prošelj za poddržavljenje srednjih šol, 56 prošelj za ustanovitev novih srednjih šol, v 29 slučajih prosijo občine, da jim država spregleda prevzeta bremena za srednje šole. Ako bi hotela vlada ugoditi vsem tem prošnjam, nakopala bi si celih 16 milijonov K več izdatkov, a obremenila bi tudi vsakoletni državni proračun za 7 milijonov. Minister izjavi, da so glede srednjih šol na najslabšem planinske dežele, kjer se baš zadnji čas ponavljajo upravičene prošnje za ustanovitev srednjih šol, na katere se tudi mora ozirati, ker izkazujejo po preobitem obisku takoj ob ustanovitvi, da so potrebne.

Potem je govoril celjski poslanec Pommer, ki je mešal po svoji duhoviti navadi „Kraut und Knochenwerk zusammen“. Govoril je o papeževih bullah, cerkveni dogmatiki, o Štajerski kot pradomovini Nemcev, o krstnih knjigah, o Gostinčarjevi zadevi, o slovenskih okrajnih zastopih, „Slovenskem Narodu“ in prisilnem zavodu za žurnaliste, o krvavo žaljenem nemštvu itd.

Kot tip celjskega „todna“ je pogrel brezmejno budalost, da so slovenski gimnazijski razredi — očitno orodje za poslovenjenje Celja in Spodnje Štajerske. Za to duhovito profesorsko iznajdbo je mož vreden nemških Celjanov, Celjani pa njega.

Posl. grof Stürgkh je še enkrat razlagal na dolgo in široko o svoji famozni resoluciji. Mož pač ni slutil, da govori svojemu slabotnemu detetu — nagrobni govor.

Najprej pride na glasovanje zvišena budgetna postojanka za češko gimnazijo v Opavi, ki se sprejme z 239 glasovi proti 144. Za so glasovali tudi socialni demokratje.

Po formalni debati se začne poimensko glasovanje o Stürgkhovi resoluciji. Zbornica je nudila v tem trenutku ne navadno lice. Od Badenijevih časov ni bila zbornica tako polna. Hrupna razburjenost je rasla od minute do minute, da ni bilo slišati imena poklicanih. Ko potem končno naznani predsednik uspeh: za 170, proti 203, resolucija je zavržena s 33 glasovi večine, zavladala je za trenotek splošna tišina, da zabučni potem vihar s tem večjo silo. Vse nemci so zvižgali in razbijali, vse križem je vpilo, grozilo, smejal se in ploskalo. Ker ni nihče hotel zapustiti zbornice, a predsednik ni mogel priti do besede, zaključil je naglo sejo, ne da bi bil kdo slušal in razumel njegovega voščila za praznike.

Nepričakovan poraz je najhujše poparil nemško ljudsko stranko, ki si je domišljevala, da bo s svojo pristno revolversko politiko prisilila vlado in ostale stranke, da se podvr-

žejo brezpogojno njeni diktaturi. Dovolj značilno za korupcijske nazore v tej stranki je pač, da je zveza nemške ljudske stranke pred glasovanjem obvestila ministrskega predsednika, da stopi stranka takoj v opozicijo, ako glasovanje o celjski resoluciji ne izpade v prilog Nemcem. Naravnost zaukazali so Körberju, da naj vpliva na nemške klerikalce, da bodo glasovali za Stürgkhovo resolucijo.

Ker se Körberju to ni posrečilo popolnoma — sicer pa je njegovo večerajšnje objemanje Kathreina tudi pomenljivo — izdala je zveza nemške ljudske stranke komuniké, v katerem se trdi, da je vsled padle Stürgkhove resolucije postal parlamentarni položaj skrajno resen. Budget s celjsko postavko v sedanjih obliki, s češko tehniko v Brnu in 16 milijoni za Prago itd. je za avstrijske Nemce nesprejemljiv.

Sicer pa tudi v nemški ljudski stranki ne jedo juhe tako vroče, kakor jo — kuhajo.

Zmes.

XXXVIII.

G. urednik! Najbolje je, da začneva pri „visoki“ politiki (ne na Triglavu) in potem preideva na našo ljudsko šolsko politiko. Naš najvišji šolski „liberalce“ šef kaj rad da razne koncesije klerikalni stranki, samo da ostane „regierungsfähig“. Midva še nisva bila v tem položaju, kakor ne Kathrein, ko ga je ministrski predsednik pl. Körber objel, ker ni glasoval za slovensko-nemško gimnazijo v Celju.

Če kogar minister objame, tako že ve, da to ni zaman, zlasti če se vlada dogovori z nemškimi poslanci, da je treba Slovanom zaušnico dati, četudi potom Stürgkhove resolucije.

Zakaj pa ni pl. Körber objel dr. Žlindre, ki ima glasom klerikalnih trobil največ zaslug za rešenje naše slovenske gimnazije? No zato, ker sta dr. Žlindra in poslanec Robič pregovorila, da so (reci!) trije nemški klerikalci glasovali za, drugi pa so se glasovanju odtegnili. To pač kaže, da imajo nemški še nejasen program, dočim so vse druge stranke vedle, za kaj se gre. Nemška krščanska stranka s svojim vodjem dr. Luegerjem, ki je bil nekak polubog naših krščanskih socialistov, se je postavila na nemško stran, kakor naši vladni školje s svojim nemškim uradovanjem. „Honny soit pui mal y pense.“ (Lump, ki kaj slabega pri tem misli). Zasluga za to lapalijo je seve na strani slov. katoliške stranke, oziroma dr. Žlindre.

Poslanec Hagenhofer je v državnem zboru trdil, da so državna učiteljsišča kraji za brezboštvo in pačenje duš, gostobesedni in „neumorno“ delavni Žičkar (dika slov. naroda) pa, da so eksercicije na srednjih šolah odmor duše. Iz tega sledi, da se morajo na srednjih šolah popačene duše oprati, da dobijo odmor duše, kateri jej prija najbolj v „počitnicah“.

Ako „liberalni“ naučni minister zagovarja stvari, ki so le pridobitev klerikalcev, potem se ne čudimo dr. Tavčarju, če je rekel: „Hudobni jeziki na Kranjskem sicer trdijo, da naučnega ministra niti ne potrebujemo, ker oskrbuje bogočastno upravo knezoškofo v Ljubljani itd.“

Vitez Gredolčič izgubil je vse pojme za boritev narodnega šolstva, ker mu je lastna oseba več nego napredek Slovenstva. Kdor sili slov. otroke v Katilinejeve vojašnice v Podturn in s svojo zloglasno politiko zavira zdrav razvoj „Šolskega doma“, ne more več biti „ljubljenec naroda“.

„Soča“ piše: Za Nemce in Italijane se skrbi povsod, na naši strani pa vse spi. Le seštejte nemške razrede v Gorici. Cela „vadžnica“, ki sicer tega imena ne zasluži, ni drugega nego ponemčevalnica. Drugod so te šole res vzorne šole, pri nas pa so za Slovence in Italijane te šole nemške ter je slovenščina, oziroma italijanščina že v tretjem šol. letu le neobligaten predmet, nemščina pa učni jezik. In teh razredov je nad deset. Zdaj prevzame vlada še 2 razreda nemškega „Schulvereina“ in — nikdo se ne protivi. Eviva Gredoleig!

Gregorčič, dr. Žlindra, Žičkar et tutti quanti, ki so najdelavnejši in najbolj katoliški možje (propria laus sordet), naj se „špegajo“ na mladem dr. Josipu Srebrničju, ki je ob priliki svojega promoviranja nosil poleg traka katoliške „Danice“ tudi svetinjo Marijine družbe.

Slomškarji in Slomškarice! Hura! Pokažite tudi vi svoje katoličanstvo na zunaj s plehastimi znaki, da vas bodemo že od daleč poznali. Samo vaš ober-Slomškar dobi še posebno medajlo, ker se mu je peč podrla.

Ad curiosum naj navedem nekaj cvetkov iz „Slov. Učitelja“, podrobnejšo analizo gotovo prevzame g. tovariš „Sitar.“

V listnici uredništva vpraša nekdo (?), zakaj ne odgovarjajo, da je „Slov. Učit.“ katehetski list. „Ko bi hoteli zavračati vse budalosti, kar jih je v „Tovarišu“ nagromadenih, ne pridemo nikdar do konca. Škoda časa in črnila.“ Tako bedasto, naduto in samooblastno ne govori noben liberalec, ko ima že „robe de Chambre.“

Svetno učiteljstvo dobi baje 500 izvodov „Slov. Učitelja“. Kdor to verjame, pride brez papeževega blagoslova in vic takoj v nebesa, saj pobožna laž — ni laž. Med učitelji in učiteljicami imajo mnogo marljivih sotrudnikov, ker „sploh se pa marsikaterim člankom itak pozna, da niso prišli iz duhovniških rok.“ Bogme, da dobro poznamo vaše spise iz duhovniških rok in tako zvanih učiteljskih: vilioris conditionis.

Če vržem 6. št. „Slov. Učit.“ na rečeto, mi ostanejo sledeče oslarije:

„To tolažilno vest imamo, da mi nesloge nismo krivi in zato nas ni strah!“ Id, quod erat demonstrandum!

Naši miroljubni in nedolžni klerikalci so včasih (kakor prilika nanese) tudi „soci“, „zakaj resničen, nesebičen interes za ljudstvo ni mogoč brez neke velike vodilne ideje in gonilne sile. Ta velika ideja je prepričanje, da so bratje vsi ljudje, bratje vsi narodi, kot stvari enega Boga in kar je več, kot sinovi enega „Očeta.“ Ali se temu članku „Najnovejše priznanje“ ne pozna, da je iz duhovniških rok?“ Vprašamo samo, zakaj, vaši bratci, nemški klerikalci in krščanski socialisti, niso unisono glasovali za slov.-nem. gimnazijo v Celji? Ja, Bauer, das ist etwas anderes!

Ljube duše! poslušajte dalje: „Prvi ljudski izobrazevavci, ki jih pozna zgodovina, so bili ravno apostoli, ki so šli po vsem svetu oznanjevat ubogim evangelij, razglaševat njih prava.“ Odgovor na tako oslarijo je: „Selig sind die Armen am Geiste, denn ihnen gehört das Himmelreich!“ In vendar se „Slomškarji“ branijo z vsemi štirimi, da bi bili „nazadnjaki in mračnjaki.“ Sirote uboge, kedaj vas bode pamet srečala!

Ljubljanski „lemenaterji“ imajo to razvado, da vsako leto spišejo knjigo za mladino. Od takih mladih, rekel bi, zelenih „gaspudov“ ni drugzega pričakovati, kakor najdovršenejšo dovršenost nad vso kritiko, ker so malce infalibel.

Zato me jezi tista rahla graja „Marjetic“ v „Slov. Učit.“ namreč: „Tuintam res da morda česa nedostaja —“ (vidiš ga, kleka!) Zelo značilen pa je konec dotične ocene: „Po naši sodbi so marljivi gospodje (lemenaterji — patent-ljudje) pisatelji lahko veseli svojega lepega dela za nedolžno mladino! (Ali ni to neumestna katoliška konkurenca?) Nujna prošnja: „Vse prijatelje otrok prosimo: dajte mladini to knjižico v roke! Ne zato, ker je izšla iz duhovniških rok, marveč zato, ker je resnično lepa in dobra, ker je v njej tečne hrane za mlade duše.“

Hinaveci! in še enkrat hinaveci! Ali ste kedaj priporočali „Zvonček“, ki primaša vendar za našo mladino tisočkrat tečnejšo hrano, nego sto lemenaterjev v tisoč letih? Pri latinskih „špehah“ zaprti leto in dan hočejo „gaspudje“ poznati otročjo dušo? O simplex simplicissimus! *Rečetar.*

Dopisi.

Štajersko.

Napredno učiteljstvo, pozor! (Klerikalne limanice.) G. Fr. Jurkovič lovi spodnje štajersko učiteljstvo v slomškarije tako-le: „Liberalci in jungovci v novejšem času spet grdo napadajo vsako učiteljsko osebo na Štajerskem, pri koji čutijo le trohico verskega prepričanja. Da bi postali nezvesti svojim načelom dobro utrjeni, se ni treba bati; toda mladi narastek in pa omahljivi pristopajo k nasprotnikom, ki so energični in vsled tega močnejši, — ker pri nas ne najdejo zaslombe. Že iz tega je jasno, kako potrebna je na Štajerskem organizacija katoliško mislečih slovenskih učiteljev in vzgojiteljev, potrebna je pa tudi radi tega, da pokažemo, da nismo zaspanci in nazadnjaki itd., kakor nas nazivajo naši napihnjeni nasprotniki-kolegi v „Učit. Tovarišu“ in po drugih liberalnih listih, temveč da si upamo postaviti v konkurenco svoje moči z jungovsko nadutostjo. — Odločili smo se torej storiti prvi korak za ustanovitev štajerske podružnice Slomšek-ove zaveze in upamo, da nas bodete podpirali tudi Vi. Prosimo torej za Vaše nasvete v tej zadevi, prosimo pa tudi, da nam nabirate ude, pri kojih ločite zanesljive od manj zanesljivih, ali stanujejo v Vašem okraju ali drugod na Štajerskem. Ud more postati vsak, ki se bavi s poukom in odgojo, torej učitelj, učiteljica, katehet itd. Na delo torej, ljudstvo je za nami! Odgovor in poročilo prosimo vsaj do 10. marea t. l., da se za snovalni shod more o pravem času potrebno ukreniti, kojega nameravamo sklicati v torek po veliki noči v Maribor.*)

Šmarje pri Jelšah, 16. februarja 1902.

V imenu štajerskih odbornikov Slomšekove zaveze
Fr. Jurkovič.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Slovenska „Šolska Matica“. Odbor slovenske „Šolske Matice“ zelo obžaluje, da mu ni bilo mogoče, kakor je nameraval, na svetlo dati že ob Božiču l. l. svoje prve knjige. Toda na tej zamudi niso krive tiskarne in tudi ne pisatelji, ampak druge razmere. Društveniki naj pomislijo, da je naše podjetje še v povojih, in da nam je vse ležeče na tem, da

*) Ta shod se ni sklical, ker se je oglasilo premalo udov. Čast sp. štajerskemu učiteljstvu. *Uredn.*

„Soča“ piše: Za Nemce in Italijane se skrbi povsod, na naši strani pa vse spi. Le seštejte nemške razrede v Gorici. Cela „vadbica“, ki sicer tega imena ne zasluži, ni drugega nego ponemčevalnica. Drugod so te šole res vzorne šole, pri nas pa so za Slovence in Italijane te šole nemške ter je slovenščina, oziroma italijanščina že v tretjem šol. letu le neobligaten predmet, nemščina pa učni jezik. In teh razredov je nad deset. Zdaj prevzame vlada še 2 razreda nemškega „Schulvereina“ in — nikdo se ne protivi. Eviva Gredoleig!

Gregorčič, dr. Žlindra, Žičkar et tutti quanti, ki so najdelavnejši in najbolj katoliški možje (propria laus sordet), naj se „špegajo“ na mladem dr. Josipu Srebrničju, ki je ob priliki svojega promoviranja nosil poleg traka katoliške „Danice“ tudi svetinjo Marijine družbe.

Slomškarji in Slomškarice! Hura! Pokažite tudi vi svoje katoličanstvo na zunaj s plehastimi znaki, da vas bodemo že od daleč poznali. Samo vaš ober-Slomškar dobi še posebno medajlo, ker se mu je peč podrla.

Ad curiosum naj navedem nekaj cvetkov iz „Slov. Učitelja“, podrobnejšo analizo gotovo prevzame g. tovariš „Sitar.“

V listnici uredništva vpraša nekdo (?), zakaj ne odgovarjajo, da je „Slov. Učit.“ katehetski list. „Ko bi hoteli zavračati vse budalosti, kar jih je v „Tovarišu“ nagromadenih, ne pridemo nikdar do konca. Škoda časa in črnila.“ Tako bedasto, naduto in samooblastno ne govori noben liberalec, ko ima že „robe de Chambre.“

Svetno učiteljstvo dobi baje 500 izvodov „Slov. Učitelja“. Kdor to verjame, pride brez papeževega blagoslova in vic takoj v nebesa, saj pobožna laž — ni laž. Med učitelji in učiteljicami imajo mnogo marljivih sotrudnikov, ker „sploh se pa marsikaterim člankom itak pozna, da niso prišli iz duhovniških rok.“ Bogme, da dobro poznamo vaše spise iz duhovniških rok in tako zvanih učiteljskih: vilioris conditionis.

Če vržem 6. št. „Slov. Učit.“ na rečeto, mi ostanejo sledeče oslarije:

„To tolažilno vest imamo, da mi nesloge nismo krivi in zato nas ni strah!“ Id, quod erat demonstrandum!

Naši miroljubni in nedolžni klerikalci so včasih (kakor prilika nanese) tudi „soci“, „zakaj resničen, nesebičen interes za ljudstvo ni mogoč brez neke velike vodilne ideje in gonilne sile. Ta velika ideja je prepričanje, da so bratje vsi ljudje, bratje vsi narodi, kot stvari enega Boga in kar je več, kot sinovi enega „Očeta.“ Ali se temu članku „Najnovejše priznanje“ ne pozna, da je iz duhovniških rok?“ Vprašamo samo, zakaj, vaši bratci, nemški klerikalci in krščanski socialisti, niso unisono glasovali za slov.-nem. gimnazijo v Celji? Ja, Bauer, das ist etwas anderes!

Ljube duše! poslušajte dalje: „Prvi ljudski izobrazevavci, ki jih pozna zgodovina, so bili ravno apostoli, ki so šli po vsem svetu oznanjevati ubogim evangelij, razglaševati njih prava.“ Odgovor na tako oslarijo je: „Selig sind die Armen am Geiste, denn ihnen gehört das Himmelreich!“ In vendar se „Slomškarji“ branijo z vsemi štirimi, da bi bili „nazadnjaki in mračnjaki.“ Sirote uboge, kedaj vas bode pamet srečala!

Ljubljanski „lemenaterji“ imajo to razvado, da vsako leto spišejo knjigo za mladino. Od takih mladih, rekel bi, zelenih „gaspudov“ ni drugzega pričakovati, kakor najdovršenejšo dovršenost nad vso kritiko, ker so malce infalibel.

Zato me jezi tista rahla graja „Marjetic“ v „Slov. Učit.“ namreč: „Tuintam res da morda česa nedostaja —“ (vidiš ga, kleka!) Zelo značilen pa je konec dotične ocene: „Po naši sodbi so marljivi gospodje (lemenaterji — patent-ljudje) pisatelji lahko veseli svojega lepega dela za nedolžno mladino! (Ali ni to neumestna katoliška konkurenca?) Nujna prošnja: „Vse prijatelje otrok prosimo: dajte mladini to knjižico v roke! Ne zato, ker je izšla iz duhovniških rok, marveč zato, ker je resnično lepa in dobra, ker je v njej tečne hrane za mlade duše.“

Hinaveci! in še enkrat hinaveci! Ali ste kedaj priporočali „Zvonček“, ki primaša vendar za našo mladino tisočkrat tečnejšo hrano, nego sto lemenaterjev v tisoč letih? Pri latinskih „špehah“ zaprti leto in dan hočejo „gaspudje“ poznati otročjo dušo? O simplex simplicissimus! *Rečetar.*

Dopisi.

Štajersko.

Napredno učiteljstvo, pozor! (Klerikalne limanice.) G. Fr. Jurkovič lovi spodnje štajersko učiteljstvo v slomškarije tako-le: „Liberaleci in jungovci v novejšem času spet grdo napadajo vsako učiteljsko osebo na Štajerskem, pri koji čutijo le trohico verskega prepričanja. Da bi postali nezvesti svojim načelom dobro utrjeni, se ni treba bati; toda mladi narastek in pa omahljivi pristopajo k nasprotnikom, ki so energični in vsled tega močnejši, — ker pri nas ne najdejo zaslombe. Že iz tega je jasno, kako potrebna je na Štajerskem organizacija katoliško mislečih slovenskih učiteljev in vzgojiteljev, potrebna je pa tudi radi tega, da pokažemo, da nismo zaspanci in nazadnjaki itd., kakor nas nazivajo naši napihnjeni nasprotniki-kolegi v „Učit. Tovarišu“ in po drugih liberalnih listih, temveč da si upamo postaviti v konkurenco svoje moči z jungovsko nadutostjo. — Odločili smo se torej storiti prvi korak za ustanovitev štajerske podružnice Slomšek-ove zaveze in upamo, da nas bodete podpirali tudi Vi. Prosimo torej za Vaše nasvete v tej zadevi, prosimo pa tudi, da nam nabirate ude, pri kojih ločite zanesljive od manj zanesljivih, ali stanujejo v Vašem okraju ali drugod na Štajerskem. Ud more postati vsak, ki se bavi s poukom in odgojo, torej učitelj, učiteljica, katehet itd. Na delo torej, ljudstvo je za nami! Odgovor in poročilo prosimo vsaj do 10. marea t. l., da se za snovalni shod more o pravem času potrebno ukreniti, kojega nameravamo sklicati v torek po veliki noči v Maribor.*)

Šmarje pri Jelšah, 16. februarja 1902.

V imenu štajerskih odbornikov Slomšek-ove zaveze
Fr. Jurkovič.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Slovenska „Šolska Matica“. Odbor slovenske „Šolske Matice“ zelo obžaluje, da mu ni bilo mogoče, kakor je nameraval, na svetlo dati že ob Božiču l. l. svoje prve knjige. Toda na tej zamudi niso krive tiskarne in tudi ne pisatelji, ampak druge razmere. Društveniki naj pomislijo, da je naše podjetje še v povojih, in da nam je vse ležeče na tem, da

*) Ta shod se ni sklical, ker se je oglasilo premalo udov. Čast sp. štajerskemu učiteljstvu. *Uredn.*

„Soča“ piše: Za Nemce in Italijane se skrbi povsod, na naši strani pa vse spi. Le seštejte nemške razrede v Gorici. Cela „vadnica“, ki sicer tega imena ne zasluži, ni drugega nego ponemčevalnica. Drugod so te šole res vzorne šole, pri nas pa so za Slovence in Italijane te šole nemške ter je slovenščina, oziroma italijanščina že v tretjem šol. letu le neobligaten predmet, nemščina pa učni jezik. In teh razredov je nad deset. Zdaj prevzame vlada še 2 razreda nemškega „Schulvereina“ in — nikdo se ne protivi. Eviva Gredoleig!

Gregorčič, dr. Žlindra, Žičkar et tutti quanti, ki so najdelavnejši in najbolj katoliški možje (propria laus sordet), naj se „špegajo“ na mladem dr. Josipu Srebrničju, ki je ob priliki svojega promoviranja nosil poleg traka katoliške „Danice“ tudi svetinjo Marijine družbe.

Slomškarji in Slomškarice! Hura! Pokažite tudi vi svoje katoličanstvo na zunaj s plehastimi znaki, da vas bodemo že od daleč poznali. Samo vaš ober-Slomškar dobi še posebno medajlo, ker se mu je peč podrla.

Ad curiosum naj navedem nekaj cvetkov iz „Slov. Učitelja“, podrobnejšo analizo gotovo prevzame g. tovariš „Sitar.“

V listnici uredništva vpraša nekdo (?), zakaj ne odgovarjajo, da je „Slov. Učit.“ katehetski list. „Ko bi hoteli zavračati vse budalosti, kar jih je v „Tovarišu“ nagromadenih, ne pridemo nikdar do konca. Škoda časa in črnila.“ Tako bedasto, naduto in samooblastno ne govori noben liberalec, ko ima že „robe de Chambre.“

Svetno učiteljstvo dobi baje 500 izvodov „Slov. Učitelja“. Kdor to verjame, pride brez papeževega blagoslova in vic takoj v nebesa, saj pobožna laž — ni laž. Med učitelji in učiteljicami imajo mnogo marljivih sotrudnikov, ker „sploh se pa marsikaterim člankom itak pozna, da niso prišli iz duhovniških rok.“ Bogme, da dobro poznamo vaše spise iz duhovniških rok in tako zvanih učiteljskih: vilioris conditionis.

Če vržem 6. št. „Slov. Učit.“ na rečeto, mi ostanejo sledeče oslarije:

„To tolažilno vest imamo, da mi nesloge nismo krivi in zato nas ni strah!“ Id, quod erat demonstrandum!

Naši miroljubni in nedolžni klerikalci so včasih (kakor prilika nanese) tudi „soci“, „zakaj resničen, nesebičen interes za ljudstvo ni mogoč brez neke velike vodilne ideje in gonilne sile. Ta velika ideja je prepričanje, da so bratje vsi ljudje, bratje vsi narodi, kot stvari enega Boga in kar je več, kot sinovi enega „Očeta.“ Ali se temu članku „Najnovejše priznanje“ ne pozna, da je iz duhovniških rok?“ Vprašamo samo, zakaj, vaši bratci, nemški klerikalci in krščanski socialisti, niso unisono glasovali za slov.-nem. gimnazijo v Celji? Ja, Bauer, das ist etwas anderes!

Ljube duše! poslušajte dalje: „Prvi ljudski izobrazevavci, ki jih pozna zgodovina, so bili ravno apostoli, ki so šli po vsem svetu oznanjevat ubogim evangelij, razglaševat njih prava.“ Odgovor na tako oslarijo je: „Selig sind die Armen am Geiste, denn ihnen gehört das Himmelreich!“ In vendar se „Slomškarji“ branijo z vsemi štirimi, da bi bili „nazadnjaki in mračnjaki.“ Sirote uboge, kedaj vas bode pamet srečala!

Ljubljanski „lemenaterji“ imajo to razvado, da vsako leto spišejo knjigo za mladino. Od takih mladih, rekel bi, zelenih „gaspudov“ ni drugzega pričakovati, kakor najdovršenejšo dovršenost nad vso kritiko, ker so malce infalibel.

Zato me jezi tista rahla graja „Marjetic“ v „Slov. Učit.“ namreč: „Tuintam res da morda česa nedostaja —“ (vidiš ga, kleka!) Zelo značilen pa je konec dotične ocene: „Po naši sodbi so marljivi gospodje (lemenaterji — patent-ljudje) pisatelji lahko veseli svojega lepega dela za nedolžno mladino! (Ali ni to neumestna katoliška konkurenca?) Nujna prošnja: „Vse prijatelje otrok prosimo: dajte mladini to knjižico v roke! Ne zato, ker je izšla iz duhovniških rok, marveč zato, ker je resnično lepa in dobra, ker je v njej tečne hrane za mlade duše.“

Hinaveci! in še enkrat hinaveci! Ali ste kedaj priporočali „Zvonček“, ki primaša vendar za našo mladino tisočkrat tečnejšo hrano, nego sto lemenaterjev v tisoč letih? Pri latinskih „špehah“ zaprti leto in dan hočejo „gaspudje“ poznati otročjo dušo? O simplex simplicissimus! *Rečetar.*

Dopisi.

Štajersko.

Napredno učiteljstvo, pozor! (Klerikalne limanice.) G. Fr. Jurkovič lovi spodnje štajersko učiteljstvo v slomškarije tako-le: „Liberaleci in jungovci v novejšem času spet grdo napadajo vsako učiteljsko osebo na Štajerskem, pri koji čutijo le trohico verskega prepričanja. Da bi postali nezvesti svojim načelom dobro utrjeni, se ni treba bati; toda mladi narastek in pa omahljivi pristopajo k nasprotnikom, ki so energični in vsled tega močnejši, — ker pri nas ne najdejo zaslombe. Že iz tega je jasno, kako potrebna je na Štajerskem organizacija katoliško mislečih slovenskih učiteljev in vzgojiteljev, potrebna je pa tudi radi tega, da pokažemo, da nismo zaspanci in nazadnjaki itd., kakor nas nazivajo naši napihnjeni nasprotniki-kolegi v „Učit. Tovarišu“ in po drugih liberalnih listih, temveč da si upamo postaviti v konkurenco svoje moči z jungovsko nadutostjo. — Odločili smo se torej storiti prvi korak za ustanovitev štajerske podružnice Slomšek-ove zaveze in upamo, da nas bodete podpirali tudi Vi. Prosimo torej za Vaše nasvete v tej zadevi, prosimo pa tudi, da nam nabirate ude, pri kojih ločite zanesljive od manj zanesljivih, ali stanujejo v Vašem okraju ali drugod na Štajerskem. Ud more postati vsak, ki se bavi s poukom in odgojo, torej učitelj, učiteljica, katehet itd. Na delo torej, ljudstvo je za nami! Odgovor in poročilo prosimo vsaj do 10. marea t. l., da se za snovalni shod more o pravem času potrebno ukreniti, kojega nameravamo sklicati v torek po veliki noči v Maribor.*)

Šmarje pri Jelšah, 16. februarja 1902.

V imenu štajerskih odbornikov Slomšekove zaveze
Fr. Jurkovič.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Slovenska „Šolska Matica“. Odbor slovenske „Šolske Matice“ zelo obžaluje, da mu ni bilo mogoče, kakor je nameraval, na svetlo dati že ob Božiču l. l. svoje prve knjige. Toda na tej zamudi niso krive tiskarne in tudi ne pisatelji, ampak druge razmere. Društveniki naj pomislijo, da je naše podjetje še v povojih, in da nam je vse ležeče na tem, da

*) Ta shod se ni sklical, ker se je oglasilo premalo udov. Čast sp. štajerskemu učiteljstvu. *Uredn.*

bodejo naše objave ne le po vsebini, ampak tudi po obliki, kolikor je mogoče, dovršene. Zlasti nam je bilo na tem, da bi bil pravopis v vseh naših knjigah enoten, da bi se lahko po njem ravnali učitelji. V ta namen je bilo potrebno, da je prevzel jezikovno popravilo en sam popravljalec. In da se tri knjige ne popravijo kar tako, če se hoče vestno postopati in če ima popravljalec poleg tega različne druge posle ali pravzaprav, če mora to delo opravljati v svojih prostih urah, to pač ni težko razumeti. Nadejamo se, da bodo naši društveniki za to potrpljenje poplačani z večjo pravilnostjo društvenih knjig. Sicer pa ne bomo več dolgo rabili njihove potrežljivosti, kajti sedaj se tiskajo že zadnje pole. — H. Schreiner, predsednik slovenske „Šolske Matice“.

Štajersko.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo je imelo dne 19. marca t. l. svoje glavno zborovanje, v katerem se je izvolil nastopni odbor: Strmšek, predsednik; Sekirnik podpredsednik; Brinar in gdč. Mah, tajnik (ca); Bezjak, blagajnik; Debelak in Ferline, odbornika.

Po kratkem poročilu predsednika o društvenem delovanju v pretečenem letu poroča blagajnik, tov. Bezjak o denarnem stanju društva. Nabral je od 19 udov 36 K udnine, izdal pa je 35 K. Poleg tega ima društvo še nekaj kron organizacijskega fonda.

Predsednik je prinesel na ogled in toplo priporočal nastopni dve knjigi: Lehrplan od Fr. Polacka ter Lehrbericht (tednica) od Krämerja. — Za pogrebne stroške po pokojnem tovarišu Al. Krivicu in za njegov nagrobni spomenik se je nabralo 10 K 50 h. — V zadnjem zborovanju storjeni sklep, da se naj vadniški učitelj gospod Marin povabi, da pride prilično v naše društvo podavat o risanju, se izpremeni na ta način, da se gospod Marin naprosi, naj prevzame dotično podavanje o priliki letošnje uradne učiteljske konference v Celju, ter se udom stalnega konferenčnega odbora naroči, da izposlujejo izvršitev tega sklepa. — Iz vprašalne skrinjice: a) Šolsko popisovanje ima izvršiti krajni šol. svet, a za šol. matico je odgovoren šolski vodja. Kako naj se to spravi v sklad? Odgovor: Šolski zakon je tukaj nejasen in pomanjkljiv. b) Kdo da nadučitelju dopust do treh dni? Odgovor: Zakon veli, da dá voditelju enorazrednice dopust do treh dni krajni šolski svet, analogno tedaj tudi voditelju večrazrednice t. j. nadučitelju. — Na predlog tov. Brinarja se uvedejo hospitacije ter se vrši prva hospitacija tekoma tega poletja v Zibiki. — Prihodnje zborovanje bode v nedeljo, 4. maja.

Šaleško učiteljsko društvo je zborovalo 20. sušca t. l. v Št. Ilju pri Velenju. Udeležba je bila prav dobra. V zvezi je bila hospitacija, ki se je vršila pred zborovanjem. V prvem razredu je podajala gospica Zorka Legat računsko sliko ter petje, v drugem razredu tov. nadučitelj gosp. Trobaj risanje zemljevida štajerske dežele, potem petje.

Po skoraj dve uri trajajoči hospitaciji se je razvila o nji kaj živahna debata. Konec vsej debati pa je bilo odobravanje! Gospici Zorki Legat in gosp. Trobaju se izreče iskrena zahvala za njiju trud!

Po iskrenem pozdravu predsednikovem (g. Koropec) ter po odobrenju zapisnika prejšnjega zborovanja se objavijo dopisi. Priporočila se Ganglova knjižnica za mladino. Vabila v naročitev se članom našega društva razdele. — Prečita se dopis, v katerem se naznanja vzrok zakasnitve knjig „Šol. matice“, ter dopis okr. šol. sveta glede konferenčnih elaboratov.

Enoglasno se sprejme predlog, da se naj ustanovitelj našega društva, gosp. Hernaus, nadučitelj v Šoštanjju, voli častnim članom. Iskrene čestitke so donele zaslužnemu pedagogu in društveniku po vsej dvorani. Vidno ginjen se zahvaljuje slavljence ter obeta, da hoče i v bodoče v tem društvu žrtvovati svoje moči v prosep narodne šole. Prvemu častnemu udu našega društva kličemo iz dna srca: „Još mnogaja leta!“

Sprejel se je tudi predlog, naj društvo osnuje mešan pevski zbor. Za pevovodjo istega se izvoli gosp. Trobaj, nadučitelj v Št. Ilju.

Da se vsi pojavi v teku društvenega delovanja trajno zabeležijo ter tako tvorijo zgodovino tega društva, naj se uvede „spominska knjiga“. V naročitev in urejevanje iste se naprosi tov. izpod Loma.

Nadalje se sklene, da zboruje „Šal. učit. društvo“ prvi četrtek v juniju. K temu našemu zborovanju se pa naj povabijo sosedna učit. društva, kakor gornjegrajsko, savinjsko in celjsko. Z ozirom na to, se je izbral za zborovanje kraj ob železnici in kolikor možno bliže imenovanih društev. Votiralo se je za „Št. Martin ob Paki“ (Rečica). — Bratskim društvom kličemo že sedaj: „Na svidenje v Rečici!“

Končno čestita predsednik g. Levstiku, ter g. Pristovščeku glede njihovih imenovanj v Celje oziroma v Žalec; obenem pa konstatuje, da izgubi z njima naše društvo dva neutrudno delujoča tovariša. — V prostorih tamošnjega gostilničarja g. Kranjca pa se je po zborovanju razvila prav vesela zabava, kateri so se pridružili še iz Šoštanjja: gospa Vošnjakova, soproga dež. poslanca; gospa Mihelič, sod. svet. soproga; gospa Vrečkova; irist g. Vošnjak ter g. Hrašovec. Iz Skal: g. Trafenik. Iz Velenja: gospica Skubiceva in g. Krener.

Iskrena hvala gospoj Trobajevi za ljubeznivi trud in okusno okrepiilo pred zborovanjem. — Krasno je bilo v Št. Ilju! Da nam bilo i v Rečici! *Koropec.*

Kozjansko učiteljsko društvo imelo je dne 2. sušca t. l. v ljudski šoli v Kozjem prvo letošnje zborovanje. Udeležba je bila ugodna, zakaj navzočih je bilo od 30 društvenikov 25. Kakor menda povsod, imamo seveda tudi pri nas nekaj tovarišev, ki vedno bleste z odsotnostjo. Nekdo prav marljivo obira društvo, podtikajoč mu nedelavnost in dr., in to je mož, ki še dosedaj za društvo ni storil niti trohice.

Po pozdravu gosp. predsednika Morica, ki predstavi društvu novo pristopivši gospici Josipino Bezljaj in Ivanko Zupančič iz Št. Vida ter gosta gospo Lovrec iz Ulimja, se prečita in odobri zapisnik o zadnjem zborovanju.

Pri drugi točki vsporeda: „Dopis gosp. predsednika okr. šol. sveta na zastopnika učiteljstva za kozjanski okraj“, predlaga g. Hočevnar, da se zastopnik učiteljstva toliko časa ne sme udeležavati sej okr. šol. sveta, dokler ga z ukazom k temu ne prisili c. kr. dež. šol. svet. Sprejeto. Temu sledi poročilo tajnika in blagajnika. Iz tajnikovega poročila je povzeti, da je imelo društvo v preteklem letu 30 rednih udov Zborovalo je štirikrat in vsakokrat ob povoljni udeležbi.

Obpravnavale so se sledeče teme: 1. „O zbirki risank za brezpično risanje“ — g. Pulko; 2. „Vzgoja pravnega čuta“ — g. Gradišnik; 3. „Kako zagotovi učitelj svojemu učenemu delovanju trajen vspeh?“ — g. Pulko; „Matematični zemljepis v ljudski šoli“ — g. Moric; 5. „Katere črke naj se rabijo pri pisanju v ljudski šoli?“ — g. Medved; 6. „Risanje v ljudski šoli“ po J. Marinu. Rešilo se je pa tudi mnogo drugih stvari.

G. blagajnik poroča, da je imelo društvo lansko leto 61 K 68 v. dohodkov in 37 K 34 v. stroškov; tako je prebitka 24 K 34 v. Dobro je gospodaril!

Pri točki: „Obravnava šolskih zamud“ se je razvil živahen razgovor.

Izid odborove volitve je sledeč: Predsednik g. Šetine — Prevorje; podpredsednik g. Moric — Št. Peter; tajnik g. Germovšek — Pilštanj; blagajnik g. Gajšek — Buče; pevovodja g. Lovrec — Ulimje; odbornika: g. Böheim — Kozje in g. Šket — Podsreda.

Novi predsednik se zahvali za izvolitev ter pozivlja v jedrnatem govoru zbrano učiteljstvo k složnemu delovanju. Končno se učiteljstvo posvetuje, kako naj bi društvo slavilo petdesetletnico učiteljevanja staroste gosp. Jožefa Čičeka, nadučitelja na Pilštanju. S koncem tekočega šolskega leta preteklo bode 50 let, kar je trdi učiteljski kruh. Jako redka prikazen. Na predlog g. Bračiča se sestavi pripravljalni odbor, ki naj potrebno ukrene. V ta odbor so izvoljeni gg. Šetine, Hočevnar, Böheim in gospica Berthold. Prihodnje zborovanje bo dne 4. maja t. l. ob 2. uri popoldne v Kozjem.